

FiComin lausunto hallituksen esityksestä rahapelilaiksi

Hallintovaliokunta on pyytänyt FiComilta lausuntoa hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025 vp). FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

FiComin keskeiset viestit

- Teleyritykseen kohdistuvaa poistomääräystä käsitellessä yritykselle tulee aina varata tilaisuus tulla kuulluksi. Teleyrityksen kuulemisoikeudesta on säädetty myös mm. verkon välityspalveluiden valvonnasta annetussa laissa (18/2024 ja ks. erityisesti liikenne- ja viestintävaliokunnan LiVM 9/2023 vp).
- Teleyrityksillä tulee aina olla oikeus täysimääräiseen korvaukseen kaikista kustannuksista, jotka aiheutuvat viranomaisten avustamisesta, myös henkilötyön osalta. Näin on lausunut myös liikenne- ja viestintävaliokunta (LiVL 1/2022 vp).

Poistomääräystä käsitellessä teleyritykselle tulee aina varata tilaisuus tulla kuulluksi

Ehdotettavan uuden rahapelilain 78 §:ssä säädettäisiin valvontaviranomaisen toimivaltuudesta tehdä poistomääräys lain soveltamisalaan kuuluvien säännösten rikkomisesta. Palveluntarjoajilla tarkoitetaan säännöksessä muun muassa hosting-, internet- ja alustapalveluntarjoajia sekä teleyrityksiä tai muuten tiedon julkaisusta, välittämisestä tai sen verkossa esilläolosta vastaavia toimijoita. Pykälän mukaan valvontaviranomainen voi, jos se on välttämätöntä lain vastaisen toiminnan lopettamiseksi: 1) määrätä palveluntarjoajan poistamaan rahapelien toimeenpanoa tai markkinointia koskevaa verkkosisältöä; 2) määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen verkkotunnusrekisteristä. Valvontaviranomainen voi antaa päätöksen myös väliaikaisena, jolloin se on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Hallituksen esityksen perusteluissa poistomääräystä koskevaa toimivaltuutta on verrattu esimerkiksi kuluttajaviranomaisia ja eräitä muita markkinavalvontaviranomaisia koskevaan sääntelyyn (HE:n s. 343). Esimerkiksi kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 12 §:ssä verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvien toimivaltuuksien käyttämiseksi on edellytetty, että yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvasta rikkomuksesta voi aiheutua vakavaa vahinkoa kuluttajien yleiselle edulle ja että määräys sisällön poistamisesta, selkeän varoituksen antamisesta verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä, verkkorajapintaan pääsyn estämisestä tai rajoittamisesta taikka verkkorajapinnan poistamisesta on välttämätön rikkomuksen lopettamiseksi.

Nyt ehdotetussa uuden rahapelilain 78 §:ssä edellytykseksi on asetettu ainoastaan, että kyse on sääntelyn rikkomistilanteesta ja että määräys on välttämätön rahapelilain vastaisen toiminnan lopettamiseksi. Toisin kuin laissa kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista, rahapelilaissa ei siis esimerkiksi edellytetä

vakavaa vahinkoa yleiselle edulle. **Vaikka esityksessä todetaan, että kynnys toimivaltuuksien käyttöön asettuu verrattain korkealle, on se silti huomattavasti matalammalla kuin muissa vastaavissa säädöksissä.**

Valvontaviranomaisen olisi ennen poistomääräyksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä säännöksiä rikkoneelle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle tilaisuus tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii. Tämä on kuitenkin ristiriidassa sen kanssa, että poistomääräyksen käytön edellytyksenä on, että muita tehokkaita keinoja ei ole käytettävissä. Poistomääräyksen käyttäminen voisi siis tulla kyseeseen tilanteissa, joissa toimija ei menettele valvontaviranomaisen ensisijaisesti asettamien velvoitteiden, kuten 76 §:n mukaisen kiellon, edellyttämällä tavalla.

Tilanteessa, jossa valvontaviranomainen on jo käyttänyt muita toimivaltuuksiaan, muuhun palveluntarjoajaan kuin rahapelilakia rikkovaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön, esimerkiksi teleyritykseen, kohdistuva määräys ei voi olla ajallisesti enää niin kiireellinen, etteikö määräyksen viimesijaiselle saajalle voisi varata tilaisuutta tulla kuulluksi. Varsinkaan, kun poistomääräyksen antaminen ei esityksen mukaan edellyttäisi tuomioistuimen päätöstä, vaan viranomainen käyttäisi toimivaltuuttaan, ja päätöksen noudattamisen tehosteeksi voitaisiin asettaa uhkasakko. **On ensiarvoisen tärkeää, että teleyritykselle annetaan mahdollisuus perehtyä viranomaisen määräyksen sisältöön ja antaa lausunto niistä teknisistä menetelmistä, jotka ovat ylipäänsä mahdollisia poiston toteuttamiseksi.**

Esimerkiksi **verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain (18/2024)** palveluun pääsyn estämistä koskevassa 22 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa on aina varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi. Kyseistä lakia koskevasta alkuperäisestä esitysluonnoksesta annetun lausuntopalautteen jälkeen hallituksen esitykseen (**HE 70/2023 vp**) lisättiin toimivaltaiselle viranomaiselle velvollisuus kuulla aina teleyritystä.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta poisti mietinnössään (**LiVM 9/2023 vp**) myös tuomioistuimelta mahdollisuuden jättää kiireellisissä tapauksissa kuulematta välityspalvelun tarjoaja (esimerkiksi teleyritys), joka ei ole kyseisessä tapauksessa digipalvelusäädöstä rikkova välityspalvelun tarjoaja. Mainitulla lailla pantiin kansallisesti täytäntöön digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös) annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2065, jonka tarkoituksena on olla digitaalisten palveluiden tarjoajia koskeva kehys. On vaikea ymmärtää, miksi rahapelilaissa voitaisiin jättää poistomääräystä koskevan päätöksen saaja kuulematta, kun sitä ei voida tehdä edes digipalvelusäädöksessä.

Teleyrityksillä tulee aina olla oikeus täysimääräiseen korvaukseen kaikista kustannuksista, jotka aiheutuvat viranomaisten avustamisesta

Toisin kuin esityksessä annetaan ymmärtää, estomääräykset aiheuttavat operaattoreille kustannuksia, vaikka prosessia olisi automatisoitukin.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 299 §:n mukaan teleyrityksellä on oikeus saada valtion varoista korvaus yksinomaan viranomaisen avustamiseksi hankittujen järjestelmien, laitteistojen ja ohjelmistojen investoinneista ja ylläpidosta aiheutuneista välittömistä kustannuksista. **FiComin mielestä kustannusten**

korvauksen sääntelyä tulee muuttaa siten, että teleyrityksillä on aina oikeus täysimääräiseen korvaukseen kaikista viranomaisten avustamisesta aiheutuneista kustannuksista, myös henkilötöön osalta. Esimerkiksi Itävallassa, Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Alankomaissa, Tšokeissa, Ruotsissa ja Isossa-Britanniassa operaattorit saavat korvauksen myös henkilöstökustannuksista.

Myös eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että kansallinen kustannusten korvaamista koskeva lainsäädäntö vaatii päivittämistä siten, että kaikki viranomaistyöstä aiheutuvat kustannukset korvataan täysimääräisesti, myös henkilötöön osalta. Tämä käy ilmi liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnosta LiVL 1/2022 vp, jonka se antoi komission ehdotuksista tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan allekirjoittamista ja ratifioimista koskeviksi neuvoston päätöksiksi eduskunnalle annetusta valtioneuvoston kirjelmästä U 77/2021 vp.

Teleoperaattoreille koituvaa työmäärää on kyetty osin vähentämään automatisoinnilla. Jotta kohtuuton manuaalinen lisätyö voidaan välttää, tulee säännösmuutoksille varata riittävä siirtymäaika. Lisäksi **sääntelyn tulee olla riittävän täsmällistä, jotta automatisaatiota on ylipäättään mahdollista hyödyntää.** Säännösten tulkinnallisuus lisää henkilötöön määrää, mikä entisestään lisää operaattoreiden kustannuksia.

FiCom ry

Marko Lahtinen

laki- ja regulaatioasiat